

Stanovisko verejnej ochrankyne práv

Uznesením vlády zo dňa 28.10.2020 sa v rámci núdzového stavu zákazom vychádzania obmedzila sloboda pohybu a pobytu, s ustanovenými výnimkami. Fyzické osoby majú týmto uznesením vlády uloženú povinnosť, aby svoj pohyb a pobyt medzi 2.11. a 8.11. 2020 v čase medzi 5.00 a 1.00 nasledujúceho dňa podriadili zákazu vychádzania, pokiaľ svoj pohyb na verejnosti nevedia odôvodniť a preukázať niektorou z ustanovených výnimiek.

Vzhľadom na existujúce pochybnosti o ústavnosti zásahu do súkromia zavedením povinnosti preukazovať sa pri vstupe do budov negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID-19, sme vykonali analýzu sporných povinností.

Po preskúmaní sporných aspektov som dospela k záveru, že podmienením vstupu do zariadení preukázaním sa negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID-19 nedochádza k protiústavnému zásahu do práva na súkromie.

Kľúčovým ustanovením v tomto prípade je ustanovenie čl. 19, ods. 3 ústavy, ktorý poskytuje ochranu okrem iného aj pred neoprávneným zhromažďovaním údajov o svojej osobe. Ústavná ochrana osobných údajov je na medzinárodnej úrovni doplnená ustanovením čl. 8 Charty základných práv Európskej únie a naň nadväzujúcim nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, pre ktoré sa vo všeobecnosti vžil názov nariadenie o GDPR.

Z výkladu uvedených právnych predpisov vyplýva, že k oprávnenému spracovaniu osobných údajov dochádza len v prípade, ak je založené na zákonom dôvode a samotný proces a podmienky spracovania sa riadia zásadami spracovania vymedzenými GDPR.¹

1.) Dôvod spracovania

Nariadenie GDPR vymedzuje 6 zákonných dôvodov, na základe ktorých je možné spracovanie osobných údajov vykonávať. V preskúmanom prípade prichádzajú do úvahy najmenej dva z možných zákonných dôvodov a to spracovanie na plnenie úlohy vo verejnom záujme a spracovanie so súhlasom dotknutej osoby.²

Pri spracovávaní osobných údajov za účelom plnenia úloh vo verejnom záujme by právny základ spracovania mal byť upravený v práve EU, alebo vnútroštátnom poriadku, avšak nemusí ísť priamo o zákon.³ Plnenie úloh vo verejnom záujme (ochrana verejného zdravia, zdravia zamestnancov) upravuje Vyhláška ÚVZ, ale vo všeobecnejšej rovine aj zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

¹ Čl. 5 nariadenia GDPR.

² Čl. 6, ods. 1, pís. a.), e.) nariadenia GDPR

³ VOIGT P., VON DEM BUSSCHE A.: *The EU General Data Protection Regulation (GDPR) – A practical Guide*, Hamburg, Springer, 2017, s.107-108

Súdny dvor EÚ následne interpretoval splnenie podmienky nevyhnutnosti úlohy tak, že táto je splnená ak spracovanie osobných údajov prispieva k účinnejšiemu uplatňovaniu vnútroštátnej právnej úpravy.⁴ Je nepochybné, že možnosť nahliadať do výsledku testu na ochorenie COVID-19 prispieva k účinnejšej realizácii vnútroštátnej právnej úpravy.

Konštrukcia zákazu vychádzania podľa uznesenia vlády a špecifikovaná vo Vyhláske ÚVZ zakazuje vstup osôb do priestorov, ak nemajú negatívny test na ochorenie COVID-19, alebo nespádajú do inej z ustanovených výnimiek. Ak teda osoba chce vstúpiť do budovy, vo vlastnom záujme (aby mohla vojsť) sa preukáže negatívnym výsledkom testu/iným potvrdením že spadá do niektorej z ďalších výnimiek. Je preto možné predpokladať, že minimálne časť osôb, na ktoré sa Vyhláska ÚVZ vzťahuje bude potvrdenie o negatívnom výsledku predkladať dobrovoľne.

Nariadenie GDPR pritom neformalizuje takýto súhlas. Súhlas dotknutej osoby je akýkoľvek slobodne daný, konkrétny, informovaný a jednoznačný prejav vôle dotknutej osoby, ktorým formou vyhlásenia alebo jednoznačného potvrdzujúceho úkonu vyjadruje súhlas so spracúvaním osobných údajov, ktoré sa jej týka.⁵ Za konkludentný súhlas by preto mohlo byť považované predloženie testu osobou napríklad pri vstupe do budovy k nahliadnutiu.

Súhlas však nebude možné považovať za slobodne daný v prípade, ak by zamestnávateľ nepreukázanie sa výsledkom testu sankcionoval ukončením pracovného pomeru.⁶

2.) Osobitná kategória spracovanej informácie

Nariadenia GDPR poskytuje určitej skupine údajov osobitnú ochranu, pričom tieto kategórie údajov možno spracúvať len za splnenia prísnejších podmienok. Osobitnú kategóriu predstavujú aj údaje týkajúce sa zdravotného stavu osôb.⁷

Údaje týkajúce sa zdravia sú osobné údaje týkajúce sa fyzického alebo duševného zdravia fyzickej osoby, vrátane údajov o poskytovaní služieb zdravotnej starostlivosti, ktorými sa odhaľujú informácie o jej zdravotnom stave.⁸ Údaj o negatívnom výsledku testu na ochorenie COVID-19 teda možno zaradiť do skupiny údajov týkajúcich sa zdravia osôb.

Aby bolo možné spracovávať osobné údaje spadajúce do osobitnej kategórie, je potrebné, aby nastala niektorá zo skutočností uvedených v čl. 9, ods. 2 nariadenia GDPR. V preskúvanom prípade možno hovoriť o výnimke spracovanie údajov spadajúcich do

⁴ Rozsudok SD EÚ vo veci C-342/12; Worten – Equipamentos para o Lar, SA, proti Autoridade para as Condições de Trabalho (ACT), para. 37

⁵ Čl. 4, ods. 11 nariadenia GDPR.

⁶ FEILER L., FORGÓ N., WEIGL M.: *The EU General Data Protection Regulation (GDPR): A Commentary*, Horsell, Globe Law and Business Ltd., s. 40

⁷ Čl. 9, ods. 1 nariadenia GDPR.

⁸ Čl. 4, ods. 15 nariadenia GDPR

osobitnej kategórie z verejného záujmu v oblasti verejného zdravia, ktorým je ochrana proti závažným cezhraničným ohrozeniam.⁹

3.) Účel spracovania

Vymedzenie účelu spracovávania údajov je určiteľné ako „Plnenie zákonných povinností“ alebo „Bezpečnosť a ochrana zdravia“ či „Bezpečnosť a ochrana majetku a osôb“¹⁰

4.) Zásady spracovania osobných údajov

Nariadenie GDPR predpokladá, že spracovanie osobných údajov prebehne na základe určitých zásad a rovnako tak zabezpečuje dotknutej osobe okruh viacerých práv. Vzhľadom na to, že ich naplnenie sa bude vždy odvíjať od konkrétnych okolností a konkrétneho postupu prevádzkovateľa/zamestnávateľa, nie je možné ne/splnenie týchto ďalších aspektov preskúmať vo všeobecnej rovine.

Po analýze Vyhlášky ÚVZ č. 16/2020 a súvisiacich právnych predpisov, v nadväznosti na povinnosti osôb, ako aj prevádzkovateľov zariadení v kontexte s nariadením GDPR som dospela k záveru, že v nej stanovené povinnosti nezakladajú porušenie základných práv a slobôd v rozpore s Ústavou SR a medzinárodnými záväzkami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Ak je jedna z výnimiek zo všeobecného zákazu vychádzania a na to nadväzujúceho zákazu vstupu do zariadení podmienená preukázaním potvrdenia o negatívnom výsledku RT-PCR testu, resp. antigénového testu, je realizácia oprávnenia nahliadnuť do takého potvrdenia menším zásahom do práva na súkromie, ako je samotný zákaz vychádzania a zákaz vstupu do zariadenia.

prof. JUDr. Mária Patakyová, PhD.
verejná ochrankyňa práv

⁹ Čl. 9, ods. 2, pís. i.) nariadenia GDPR

¹⁰ stanovisko Právnickej fakulty UK v Bratislave, <https://www.flaw.uniba.sk/>

fileadmin/praf/Aktuality/2020/Stanovisko_Praf_UK_preukazovanie_negativneho_testu.pdf, s. 4